

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ปัญหาของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญา

Preliminary Examination of the Defendant in a Criminal Case

จตุรงค์ เพิ่มรุ่งเรือง

อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

jaturong.po@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับรายงานการวิจัยเรื่องปัญหาของการเป็นจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญา ศึกษากรณีสิทธิของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องของคดีอาญา กล่าวคือจุดเริ่มต้นของการเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นเริ่มต้นการพิจารณาคดีของศาลได้นั้นจะต้องมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นเสียก่อน เพราะความผิดในทางอาญาเท่านั้นที่มีโทษจำคุก โดยปกติบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เป็นนักกฎหมาย คงเข้าใจได้ว่าบุคคลจะกระทำความผิดอาญาได้ก็ต่อเมื่อกระทำการซึ่งเป็นความผิดอาญาที่กฎหมายบัญญัติและบังคับใช้ไว้ เมื่อกระทำความผิดอาญาแล้วก็ต้องเข้าสู่ระบบกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของศาล โดยถ้าผู้เสียหายเป็นผู้ฟ้องคดีเองก็จะมีไต่สวนมูลฟ้องทุกกรณี แต่ถ้าพนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดีกฎหมายไม่ได้กำหนดว่า จะต้องมีไต่สวนมูลฟ้องทุกกรณี ในทางปฏิบัติถ้าพนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องก็ไม่มีไต่สวนมูลฟ้อง และสิทธิของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องก็จะถูกจำกัดสิทธิเอาไว้ คือห้ามมิให้จำเลยนำพยานเข้าสู่ชั้นไต่สวนมูลฟ้องและศาลไม่จำเป็นต้องสอบถามคำให้การจำเลย ทำให้จำเลยหมดสิทธิจะนำพยานหลักฐานเข้าสู่คดีในชั้นเริ่มต้นนี้

คำสำคัญ: จำเลย / ไต่สวนมูลฟ้อง / กฎหมายอาญา

ABSTRACT

This article related to a research report about the problems of being a defendant in a criminal lawsuit inquiry. A case study of the rights of defendants in criminal cases of the Preliminary Examination. That is the beginning of a suspect or defendant in the initial trial, the court must have a criminal happened before. Because of the criminal offense that is punishable by imprisonment. Typically, people who are not lawyers. I understand that the person will commit a criminal offense when the criminal law and enforce it. The criminal would then be required to log in criminal proceedings of the court. If a lawsuit by the victim himself would have Preliminary Examination every case, but if the prosecutor is to prosecute the law does not stipulate that there must be an inquiry into all cases lawsuit. In practice, if

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

the prosecutor filed a lawsuit would be no witnesses. And the rights of defendants in the Preliminary Examination will be restricted them. Is forbidden to bring the accused to testify in spy probe lawsuit and the court did not need to ask the defendant. The defendant forfeited his right to bring evidence into the case in the beginning.

KEYWORDS: Criminal defendants Preliminary Examination

บทนำ

หลักการที่ว่าบุคคลย่อมได้รับการสันนิษฐานในเบื้องต้นว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง (presumption of innocence) ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญามีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างผู้บริสุทธิ์จะปฏิบัติต่อเขาอย่างผู้กระทำผิดมิได้ ดังนั้นการปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาจะต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นอกจากนี้การประทับรับฟ้องบุคคลโดยอ้อมกระทบกระเทือนถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติคุณของจำเลย และอาจจะทำให้ต้องถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาหากศาลไม่ยอมให้ประกันตัว กฎหมายจึงบัญญัติให้ศาลดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องก่อนประทับรับฟ้อง แม้การฟ้องนั้นจะเป็นการฟ้องโดยพนักงานอัยการก็ตาม เพื่อเป็นการถ่วงดุลว่าคดีที่โจทก์นำมาฟ้อง มีมูลคดีเพียงพอที่ศาลพึงประทับรับฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาต่อไปหรือไม่ การไต่สวนมูลฟ้องจึงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญประการหนึ่งในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล เป็นเรื่องกึ่งการสอบสวนกึ่งการพิจารณาคดีของศาล แต่ในทางปฏิบัติการไต่สวนมูลฟ้องมีลักษณะเป็นเพียงแบบพิธีและการสั่งว่าคดีมีมูลหรือไม่ กระทำได้ง่ายและมีมากจนเกือบทุกคดีเนื่องจากศาลไต่สวนมูลฟ้องกับศาลที่พิจารณาคดีเป็นศาลเดียวกัน ทำให้ศาลรับว่าคดีมีมูลไว้ก่อนแล้วไปสืบพยานในชั้นพิจารณาจึงไม่เห็นความสำคัญของการไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งจะถ่วงดุลคดีในเบื้องต้นและเป็นการประกันสิทธิเสรีภาพของบุคคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทำการศึกษถึงปัญหาและอุปสรรคที่สืบเนื่องมาจากกระบวนการในเรื่องไต่สวนมูลฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
2. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ขอบเขตการวิจัย

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีขอบเขตในการศึกษา ถึงแนวความคิด ที่มากระบวนการ บทบาทของศาลและสิทธิของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ และนำไปสู่ประเด็นของการพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้สามารถคุ้มครองสิทธิของจำเลยได้มากขึ้น

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาค้นคว้าจากตำรากฎหมาย ตำบฏกฎหมาย เอกสาร หนังสือ วารสาร บทความ เอกสารรายงาน การวิจัย รายงานการประชุม การเสวนาทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

เนื่องจากในชั้นไตสวนมูลฟ้อง ยังมีใช้ชั้นที่จะพิจารณาว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ โจทก์ยังไม่ต้องนำพยานหลักฐานทั้งหมด มาพิสูจน์ความผิดให้ศาลรับฟังโดยปราศจากข้อสงสัย เพียงแต่นำพยานหลักฐานมาแสดงให้เห็นว่าคดีมีมูล อันมีนัยแสดงให้เห็นว่าเป็นกระบวนการระหว่างศาลกับโจทก์อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 162 - 171 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว จะพบว่ากฎหมายมิได้บัญญัติหลักการดังกล่าวไว้เพียงแต่ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์นั้น ราษฎรอาจนำคดีมาฟ้องโดยปราศจากหลักฐานว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด และไม่จำเป็นต้องมีการสอบสวนความผิดนั้นมาก่อนเหมือนคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ การยื่นฟ้องคดีอาญาของราษฎรนั้นจึงขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของราษฎรผู้เสียหายเองว่าจะยื่นฟ้องหรือไม่ กฎหมายจึงประสงค์จะคุ้มครองจำเลยผู้ถูกฟ้อง มิให้ต้องได้รับความเดือดร้อนจากการตกเป็นจำเลยในคดีอาญา จนกว่าศาลจะตรวจสอบแล้วว่าคดีมีมูลจึงบัญญัติว่าจะต้องมีการไตสวนมูลฟ้องเสมอ โดยให้สิทธิจำเลยจะมาฟังการไตสวนมูลฟ้องและตั้งทนายความมาซักค้านพยานโจทก์หรือไม่ก็ได้ แต่ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลย และจำเลยไม่มีอำนาจนำพยานหลักฐานมาสืบในชั้นไตสวนมูลฟ้อง ส่วนคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์การไตสวนมูลฟ้องก็เพื่อถ่วงดุลการดำเนินคดีของพนักงานอัยการซึ่งเป็นองค์กรของรัฐ กฎหมายบัญญัติว่าศาลจะไตสวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้ เนื่องจากคดีได้ผ่านการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วถึง 2 ขั้นตอน คือ การสอบสวนและการสั่งคดีของตำรวจและพนักงานอัยการ (สัญญา ธรรมศักดิ์, 2535 : 557) ในทางปฏิบัติศาลจึงไม่ไตสวนมูลฟ้องคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ส่วนกระบวนการไตสวนมูลฟ้องต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย จำเลยมีสิทธิที่จะซักค้านพยานโจทก์แต่ไม่มีสิทธินำพยานเข้าสืบ

เมื่อกระบวนการไตสวนมูลฟ้อง เป็นกระบวนการถ่วงดุลคดีที่มีขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มิให้ตกเป็นจำเลยในคดีอาญาในคดีที่ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอจึงไม่ควรถือเคร่งครัดว่าการไตสวนมูลฟ้องเป็นเรื่องระหว่างศาลกับโจทก์เท่านั้น ควรที่จะให้ศาลมีโอกาสได้รับฟังข้อเท็จจริงทั้งฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลย เพื่อพิจารณาว่าสมควรที่จะประทับฟ้องไว้พิจารณาหรือไม่ เพราะจำเลยเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงหากศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา ประกอบกับมีอุปสรรคหลายประการที่ทำให้จำเลยไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ เนื่องจากบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีข้อจำกัดสิทธิของจำเลยในชั้นไตสวนมูลฟ้อง ทำให้การไตสวนมูลฟ้องนั้นฝ่ายโจทก์ได้เปรียบมากกว่าจำเลย กล่าวคือ

ประการแรก การที่กฎหมายห้ามมิให้จำเลยนำพยานเข้าสืบในชั้นไตสวนมูลฟ้อง แม้จะเป็นเพราะกฎหมายไม่ต้องการให้เริ่มกระบวนการพิจารณาอย่างเต็มรูปแบบเช่นเดียวกับในชั้นพิจารณาคดี และเพื่อให้กระบวนการไตสวนมูลฟ้องแล้วเสร็จไปได้ภายในเวลาอันสมควร โดยจำเลยมีสิทธิเพียงซักค้านพยาน เว้นแต่

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU's 80th Anniversary”

พยานโจทก์เบิกความรับรองเอกสารในการชกค้ำน ถือว่าเป็นเอกสารที่โจทก์เบิกความถึง และทนายจำเลย นำส่งศาลเพื่อประกอบถ้อยคำของโจทก์ ไม่ใช่พยานหลักฐานที่จำเลยนำเข้าสู่ชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 165 อย่างไรก็ตาม จำเลยก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่ทราบล่วงหน้าว่าโจทก์มีพยานบุคคลหรือพยานเอกสารอะไรบ้างเพราะไม่มีโอกาสได้ตรวจดูก่อน และหากจำเลยอ้างพยานเอกสารประกอบการชกค้ำน พยานโจทก์ก็มักจะไมยอมรับรองพยานเอกสารที่ฝ่ายจำเลยอ้างทำให้จำเลยไม่มีสิทธิอ้างพยานเอกสารนั้นเข้าสู่สำนวน (ปรีชา ส่งสัมพันธ์, 2548 : 30) การที่กฎหมายห้ามมิให้จำเลยนำสืบพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง จึงถือเป็นข้อจำกัดสิทธิที่ทำให้จำเลยไม่สามารถที่จะนำเสนอพยานหลักฐานพิสูจน์ความบริสุทธิ์ได้ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อเป็นการกันผู้ต้องหาหรือจำเลยผู้บริสุทธิ์ไม่ให้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาตัดสินของศาลโดยไม่จำเป็น เพราะแม้จำเลยจะให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์ แต่หากไม่มีสิทธินำสืบพยานสนับสนุนข้อต่อสู้คดีก็ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงรูปคดีเท่าใดนัก

ประการที่สอง ส่วนคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องและยังอยู่ในระหว่างการไต่สวนมูลฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีจะยังไม่ตกอยู่ในฐานะจำเลย การที่กฎหมายไม่ให้ศาลถามคำให้การก็เพราะประสงค์จะให้ความคุ้มครองผู้ถูกฟ้องไม่ให้ตกเป็นจำเลยทันทีที่ถูกฟ้อง ผลของการที่ผู้ถูกฟ้องไม่ได้ตกอยู่ในฐานะจำเลยนี้ แม้จะมีข้อดีที่ว่าจำเลยไม่ต้องจัดหาหลักประกันเพื่อการประกันตัว และไม่ต้องไปศาลในเวลาพิจารณาตัดสิน แต่ก็มิใช่ข้อเสียเปรียบในด้านกระบวนการพิจารณา เพราะกฎหมายจำกัดสิทธิในการดำเนินคดีไว้ให้มีสิทธิบางประการ กล่าวคือกฎหมายห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลยมีเพียงสิทธิตั้งทนายความมาชกค้ำนพยานโจทก์เท่านั้น ทำให้จำเลยไม่มีโอกาสกล่าวอ้างข้อเท็จจริงที่แสดงว่าจำเลยบริสุทธิ์ ศาลจึงฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของโจทก์ฝ่ายเดียว ซึ่งหากศาลได้มีโอกาสรับฟังข้อเท็จจริงทั้งโจทก์และจำเลยบ้างพอสมควรแล้ว ก็น่าจะทำให้การกลั่นกรองคดีของศาลเป็นไปโดยละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้น เพราะการวินิจฉัยว่าสิ่งใดจริงหรือไม่ต้องฟังความทุกฝ่ายก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคดีไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิด ศาลก็น่าจะไม่ประทับฟ้องหรือยกฟ้องตั้งแต่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง นอกจากข้อจำกัดตามกฎหมายดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องบทบาทของศาลที่จะเข้ามาค้นหาความจริงในคดียังมีไม่มากนัก เมื่อศาลไม่ได้รับฟังข้อเท็จจริงจากฝ่ายจำเลย การสืบพยานเพิ่มเติมจึงเป็นไปได้ยาก ประกอบกับศาลก็วางตัวเป็นกลางตามแบบอย่าง ศาลในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ไม่ได้ใช้กลไกการไต่สวนมูลฟ้องคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ในการกลั่นกรองคดี และไม่เข้ามาค้นหาความจริงในชั้นไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ ทำให้การคุ้มครองสิทธิของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในทางกลับกัน การกลั่นกรองคดีจะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นถ้าศาลได้รับฟังข้อเท็จจริงทั้งจากโจทก์และจำเลย หากจำเลยไม่เห็นว่าการมาศาลในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นเรื่องที่เสียเวลาหรือทำให้ตนเองเดือดร้อน และประสงค์ที่จะใช้สิทธิให้การหรือเสนอพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์และรักษาสิทธิของตนเอง กฎหมายก็ไม่ควรจำกัดสิทธิของจำเลย แต่ควรเปิดโอกาสให้จำเลยเลือกที่จะใช้สิทธิอย่างใดก็ได้ เพื่อให้จำเลยสามารถหลุดพ้นจากข้อกล่าวหาได้ตั้งแต่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เป็นการปกป้องผู้บริสุทธิ์ไม่ให้ตกเป็นจำเลยและต้องเดือดร้อนต่อการที่จะเข้ามาพิสูจน์ความผิดในชั้นพิจารณาหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินคดีอาญา สารนิพนธ์ฉบับนี้จึงจะได้ศึกษาถึงแนวความคิด ที่มา

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

พ.ศ. 2534 มาตรา 4 โดยกล่าวหาว่าจำเลยได้ออกเช็คเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมตามสัญญากู้ยืมที่โจทก์นำมาฟ้อง แต่ธนาคารได้ปฏิเสธการจ่ายเงิน แต่ปรากฏว่าสัญญากู้ยืมเงินฉบับนั้นเป็นแบบฟอร์มทั่วไปซึ่งได้จัดพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องหลักประกันไว้ว่าผู้กู้ได้นำเช็คพิพาทมาให้ไว้เพื่อเป็นการค้ำประกันหนี้ของผู้กู้ต่อผู้ให้กู้ ซึ่งมีแนวคำพิพากษาฎีกาหลายคดีที่ตัดสินแนวเดียวกันมาตลอดว่าการออกเช็คเพื่อค้ำประกันไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้ ผู้เสียหายจะต้องไปฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและนั่นอาจไม่ได้อะไร และต้องใช้เวลาเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าขึ้นศาล ค่าทนายความ ค่าติดตามทรัพย์ของจำเลย เป็นต้น อีกทั้งหากเอาคดีอาญามาปิดบังจำเลยก็มักจะกลัวและจะดิ้นรนไปหยิบยืมเงินเพื่อนำมาชำระให้กับผู้เสียหาย ผู้เสียหาย ผู้เสียหายก็จะถอนคำร้องทุกข์ให้ศาลก็จะจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ หรือไม่หากเมื่อโจทก์ฟ้องเข้ามาผู้เสียหายก็จะให้จำเลยรับสารภาพโดยให้จำเลยผ่อนชำระเงินให้กับผู้เสียหายจนกว่าจะครบ โดยขอให้ศาลเลื่อนการอ่านคำพิพากษาออกไปจนกว่าจำเลยจะผ่อนชำระครบถ้วน ทั้ง ๆ ที่คดีดังกล่าวเป็นเรื่องทางแพ่ง แต่ก็ไม่ทราบสาเหตุใดในชั้นพนักงานสอบสวนและชั้นพนักงานอัยการกับมีคำสั่งฟ้องจำเลยไม่มีหลักประกันจากนายประกันเพื่อนำมาเป็นหลักประกันในการขอให้ศาลปล่อยตัวจำเลยชั่วคราว

จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ศาลจะทำการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ย่อมเป็นประโยชน์แก่จำเลยเป็นอย่างมาก ท่านศาสตราจารย์จิติติ ดิงศรัททิย์ ได้เคยกล่าวถึงเรื่องการไต่สวนมูลฟ้องไว้ว่า “การที่อัยการฟ้องละก็ไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องอันใดก็เท่ากับเป็นการยอมรับการสอบสวนคล้ายกับการไต่สวนมูลฟ้องไปเลย การไต่สวนมูลฟ้องประเทศไหนๆ ก็มีทั้งนั้น ส่วนการที่สอบสวนแล้วไม่ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องไม่เห็นว่ามีที่ไหนทำกัน” ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยกับท่านอาจารย์จิติติเป็นอย่างยิ่ง การที่ปัจจุบันศาลยุติธรรมในประเทศไทยปฏิบัติกันเป็นแนวทางเดียวกันสำหรับในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยเมื่อโจทก์มายื่นฟ้องพร้อมก็นำตัวจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาล ศาลจะประทับฟ้องโจทก์ไว้พิจารณาและสอบคำให้การของจำเลยว่าจะให้การประการใด จำเลยก็ตกอยู่ในฐานะจำเลยทันที การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 162(2) บัญญัติให้อ่านศาลใช้ดุลพินิจที่หากเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติศาลกลับมีได้สั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ดังนั้นจึงสมควรที่จะแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเพื่อเป็นการบังคับศาลให้ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปสำหรับคดีที่อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หากศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนหรือไม่ก็ได้ เหตุที่ผู้เขียนกำหนดให้ศาลทำการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปเพราะเป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกมากประกอบกับการพิจารณาสั่งปล่อยชั่วคราวต้องพิจารณาถึงหลักประกันรวมทั้งพฤติการณ์แห่งคดีประกอบดุลพินิจ จึงอาจทำให้จำเลยไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราวนอกจากนั้นคดีดังกล่าวเป็นคดีที่ฟ้องต่อศาลอาญาและต่อศาลจังหวัด ซึ่งมีปริมาณคดีเป็นจำนวนมากและยังปัจจุบันการพิจารณาคดีแบบต่อเนื่องของศาลเป็นการพิจารณาเป็นรายคดีไป นับจากวันที่ศาลประทับฟ้องโจทก์ไว้พิจารณาจนกว่าจะถึงกำหนดวันนัดพิจารณาและพิพากษาคดีต้องใช้เวลาอย่างรวดเร็วไม่น้อยกว่า 6 เดือน หากจำเลยไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยจะต้องถูกกักขังจนกว่าศาลจะพิพากษาคดี ทำให้จำเลยต้องสูญเสียสิทธิเสรีภาพต่างๆ ซึ่งหากศาลได้ทำการไต่สวนมูลฟ้องก่อนในเบื้องต้นว่าคดีไม่มีมูลศาลก็พิพากษายกฟ้องโจทก์ได้ทันที

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165 ได้บัญญัติถึงวิธีการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์นั้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการที่จะให้ศาลทำการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์อย่างแน่นอนซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่ผู้เขียนเสนอแนวทางแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวให้เป็นรูปธรรมขึ้น

1. ผู้เขียนขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวดังนี้

(1) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165 วรรคหนึ่ง โดยกำหนดให้ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ในวันไต่สวนมูลฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยเป็นรายตัวไป และดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องทันทีจำเลยมีสิทธิตั้งทนายความมาซักค้านพยานโจทก์ และก่อนที่ประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะจำเลย

เอกสารอ้างอิง

ธานีศ เกศวพิทักษ์. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญภาค 1-2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. 2548).

คณิต ฒ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด. 2549).

สัญญา ธรรมศักดิ์. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญภาค 1 ถึง ภาค 3 มาตรา 1-171 (กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2535).

ปรีชา ส่งสัมพันธ์. “การไต่สวนมูลฟ้องในคดีอาญา,” *ปริทัศน์กฎหมาย*, บริษัท สำนักงานกฎหมายคิง แอนด์ พาร์ทเนอร์ จำกัด, บริษัท คิง แอนด์พาร์ทเนอร์ส อินเตอร์เนชั่นแนล คอนซัล เตนท์ซี (2548).

ศิริ ว. อัครนนท์. “ศาลโปริสภาของไทย,” *ตุลพาห* เล่มที่ 6 ปีที่ 3 (มิถุนายน 2499). หลวงธรรมบุญวุฒิกิจ, คำอธิบายวิธีพิจารณาความอาญา (2475).

กุลพล พลวัน, “เยี่ยมคารวะสัมภาษณ์พระยามานวราชเสวี” *วารสารอัยการ* ฉบับที่ 25 ปีที่ (2535).

พระยาวิศิษฎ์ธรรมธาดา. *พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญากับคำพิพากษาบรรทัดฐาน แผนกวิธีพิจารณาความอาญา* (พระนคร: โรงพิมพ์กิมหลิวหงวน, 2471).

กุลพล พลวัน, “ลักษณะทั่วไปของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา,” *วารสารอัยการ* ปีที่ 4 ฉบับที่ 39 (มีนาคม 2524).

ณรงค์ ใจหาญ. *หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1* (กรุงเทพมหานคร : บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด, 2547).

ขจร หะวานนท์, *กฎหมายล้มละลาย*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2543), หน้า 1.

ทวี กสิยพงศ์, *คำอธิบายพระราชบัญญัติล้มละลาย พร้อมด้วยระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดีล้มละลาย* (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2536), หน้า 8.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา